P9_TA(2020)0014

Probíhající slyšení podle čl. 7 odst. 1 Smlouvy o EU týkající se Polska a Maďarska

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 16. ledna 2020 o probíhajících slyšeních podle čl. 7 odst. 1 Smlouvy o EU týkajících se Polska a Maďarska (2020/2513(RSP))

(2021/C 270/10)

Evropský parlament,

— s ohledem na článek 2 a čl. 7 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii (SEU),

— s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie,

— s ohledem na své usnesení ze dne 12. září 2018 o návrhu, který vybízí Radu, aby podle čl. 7 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii rozhodla, že existuje zřejmé nebezpečí, že Maďarsko závažně poruší hodnoty, na nichž je Evropská unie založena ([1]),

— s ohledem na odůvodněný návrh Komise podle čl. 7 odst. 1 SEU týkající se otázky právního státu v Polsku ze dne 20. prosince 2017: návrh rozhodnutí Rady o zjištění zřejmého nebezpečí závažného porušení zásady právního státu ze strany Polské republiky (COM(2017)0835),

— s ohledem na své usnesení ze dne 1. března 2018 o rozhodnutí Komise aktivovat čl. 7 odst. 1 SEU v souvislosti se situací v Polsku ([2]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 14. listopadu 2019 o kriminalizaci sexuální výchovy v Polsku ([3]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 18. prosince 2019 o veřejné diskriminaci osob LGBTI a nenávistných projevech vůči nim, včetně zákazu vstupu osobám LGBTI do některých oblastí ([4]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 16. ledna 2019 o stavu základních práv v Evropské unii v roce 2017 ([5]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 25. října 2016 obsahující doporučení Komisi o vytvoření mechanismu EU pro demokracii, právní stát a základní práva ([6]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 4. dubna 2019 o návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o ochraně rozpočtu Unie v případě všeobecných nedostatků týkajících se právního státu v členských státech ([7]),

— s ohledem na judikaturu Soudního dvora Evropské unie,

([1]) Úř. věst. C 433, 23.12.2019, s. 66.
([2]) Úř. věst. C 129, 5.4.2019, s. 13.
([3]) Přijaté texty, P9_TA(2019)0058.
([4]) Přijaté texty, P9_TA(2019)0101.
([5]) Přijaté texty, P8_TA(2019)0032.
([6]) Úř. věst. C 215, 19.6.2018, s. 162.
([7]) Přijaté texty, P8_TA(2019)0349.

Čtvrtek 16. ledna 2020

— s ohledem na standardní postupy pro slyšení uvedené v čl. 7 odst. 1 SEU, které schválila Rada dne 18. července 2019,

— vzhledem k tomu, že dne 20. prosince 2019 dolní komora polského parlamentu přijala zákon, kterým se provádí několik změn v zákonu o obecných soudech, zákonu o nejvyšším soudu a několika dalších zákonech; s ohledem na žádost polského senátu Benátské komisi, aby k tomuto zákonu co nejdříve vydala stanovisko;

— s ohledem na čl. 132 odst. 2 jednacího řádu,

A. vzhledem k tomu, že Unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv včetně práv příslušníků menšin, jak je uvedeno v článku 2 SEU a zakotveno v Listině základních práv Evropské unie a v mezinárodních dohodách o lidských právech; vzhledem k tomu, že tyto společné hodnoty, které se všechny členské státy dobrovolně zavázaly dodržovat, tvoří základ pro práva, jež požívají osoby žijící v Unii;

B. vzhledem k tomu, že jakékoli zřejmé nebezpečí závažného porušení hodnot uvedených v článku 2 SEU některým členským státem se netýká pouze dotčeného členského státu, v němž takové riziko vznikne, ale má dopad i na ostatní členské státy, na vzájemnou důvěru mezi nimi a na samotnou podstatu Unie a základní práva jejích občanů zaručená právními předpisy Unie;

C. vzhledem k tomu, že čl. 7 odst. 1 SEU stanoví preventivní fázi, která Unii umožňuje zasáhnout v případě zřejmého nebezpečí závažného porušení společných hodnot; vzhledem k tomu, že v preventivní fázi má být navázán dialog s dotčeným členským státem, jehož cílem je předejít případným sankcím;

D. vzhledem k tomu, že Komise a Parlament aktivovaly čl. 7 odst. 1 SEU v souvislosti se situací v Polsku a Maďarsku poté, co došly k závěru, že v těchto zemích existuje zřejmé nebezpečí vážného porušení základních hodnot Unie;

E. vzhledem k tomu, že Rada zatím v rámci Rady pro obecné záležitosti uspořádala tři slyšení s Polskem a dvě slyšení s Maďarskem;

F. vzhledem k tomu, že dne 11. prosince 2019 finské předsednictví požádalo o písemné vysvětlení údajného porušení článku 339 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) a čl. 6 odst. 1 jednacího řádu Rady o důvěrné povaze jednání, kterého se měl dopustit jeden státní úředník, který je členem maďarské delegace;

1. bere na vědomí slyšení pořádaná Radou podle čl. 7 odst. 1 SEU v reakci na ohrožení společných evropských hodnot v Polsku a Maďarsku; se znepokojením konstatuje, že tato slyšení nejsou pravidelná, strukturovaná ani otevřená; naléhavě vyzývá chorvatské předsednictví i předsednictví, která budou následovat, aby tato slyšení pořádala pravidelně; zdůrazňuje, že slyšení musí být objektivní, transparentní a založená na faktech a že dotčené členské státy musí v dobré víře spolupracovat během celého procesu v duchu loajální spolupráce podle čl. 4 odst. 3 SEU; doporučuje, aby Rada v návaznosti na slyšení vydala pro dotčené členské státy konkrétní doporučení v souladu s čl. 7 odst. 1 SEU a stanovila lhůty pro jejich provedení; zdůrazňuje, že vzájemnou důvěru mezi členskými státy lze obnovit jedině tehdy, je-li zaručeno dodržování hodnot zakotvených v článku 2 SEU, a vyzývá Radu, aby se o to zasazovala; vyzývá členské státy, aby ctily nadřazenost právních předpisů EU nad vnitrostátním právem;

2. je hluboce znepokojen skutečností, že standardní postupy pro slyšení uvedené v čl. 7 odst. 1 SEU nezajišťují Parlamentu pro účely předkládání odůvodněných návrhů stejné postavení, jako má Komise a jedna třetina členských států; připomíná, že čl. 7 odst. 1 SEU stanoví stejná práva a procesní postavení pro jednu třetinu členských států, Parlament a Komisi v případě zahájení postupu; vítá snahu finského předsednictví o neformální dialog s Parlamentem, ale domnívá se, že neformální rozhovory nemohou nahradit formální předložení odůvodněného návrhu v Radě; trvá na tom, že Parlament by měl být přizván k formálním jednáním Rady na základě práva podnětu a zásady duchu loajální spolupráce mezi orgány podle čl. 4 odst. 3 SEU; znovu vyzývá Radu, aby Parlamentu neprodleně poskytovala vyčerpávající informace v každé fázi postupu;

3. vyjadřuje politování nad tím, že slyšení v případě obou dotčených členských států zatím významněji nepokročila s řešením zřejmého nebezpečí závažného porušení hodnot uvedených v článku 2 SEU; se znepokojením konstatuje, že podle zpráv a prohlášení Komise a mezinárodních organizací, např. OSN, OBSE a Rady Evropy, se situace v Polsku i Maďarsku od aktivace čl. 7 odst. 1 SEU zhoršila; poukazuje na to, že neschopnost Rady účinně použít článek 7 SEU nadále oslabuje integritu společných evropských hodnot, vzájemnou důvěru a věrohodnost Unie jako celku; opět potvrzuje svůj postoj k rozhodnutí Komise aktivovat čl. 7 odst. 1 SEU v souvislosti se situací v Polsku a svůj vlastní návrh, v němž vybízí Radu, aby podle čl. 7 odst. 1 SEU rozhodla, že existuje zřejmé nebezpečí, že Maďarsko závažně poruší hodnoty, na nichž je Unie založena; vyzývá proto Radu, aby zajistila, aby se na slyšeních podle čl. 7 odst. 1 SEU řešil aktuální vývoj situace a posoudila rizika ohrožující nezávislost soudnictví, svobodu projevu, včetně svobody sdělovacích prostředků, umělecké tvorby a vědecké práce, svobodu sdružování a právo na rovné zacházení; vyzývá Komisi, aby plně využila nástroje, které má k dispozici k řešení zřejmého nebezpečí, že Polsko a Maďarsko závažně poruší základní hodnoty Unie, zejména zrychlená řízení o nesplnění povinnosti a podání žádostí u Soudního dvora o předběžná opatření;

4. konstatuje, že odůvodněný návrh Komise týkající se právního státu v Polsku má omezený rozsah; vyzývá Radu, aby přezkoumala, jak by mohla v rámci svých stávajících slyšení postupovat v případech údajného porušování základních práv v Polsku;

5. zastává názor, že aktuální vývoj probíhajících slyšení podle čl. 7 odst. 1 SEU znovu zdůrazňuje, že je naléhavě zapotřebí vytvořit unijní mechanismus pro demokracii, právní stát a základní práva v podobě navržené Parlamentem, tj. formou interinstitucionální dohody, který by spočíval v každoročním nezávislém a nediskriminačním hodnocení, jež by vycházelo z fakt a stejnou měrou by hodnotilo dodržování hodnot zakotvených v článku 2 SEU ze strany všech členských států EU a jehož součástí by byla doporučení pro jednotlivé země, na něž by navazovala meziparlamentní debata a stálý politický cyklus o demokracii, právním státu a základních právech v rámci orgánů EU; v této souvislosti vyzývá Komisi a Radu, aby bezodkladně zahájily jednání s Parlamentem o interinstitucionální dohodě podle článku 295 SFEU; zdůrazňuje, že tento mechanismus musí doplňovat a posilovat současné a budoucí postupy podle článku 7 SEU, nikoli je nahrazovat;

6. opětovně potvrzuje své stanovisko k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o ochraně rozpočtu Unie v případě všeobecných nedostatků týkajících se právního státu v členských státech a vyzývá Radu, aby co nejdříve zahájila interinstitucionální jednání;

7. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Komisi, Radě, prezidentům, vládám a parlamentům Polska a Maďarska a vládám a parlamentům členských států.